

Министерският съвет публикува списък на проверените от Комисията по досиетата лица за принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА.

Списъкът съдържа проверените до момента от независимия държавен орган 134 003 български граждани, в качеството им лица, заемали или заемащи различни ръководни държавни или обществени длъжности, съгласно закона за досиетата.

Публикуването на тези данни става в рамките на създаването на Портал за отворени данни на република България, изграден от правителството (opendata.government.bg) е инициатива на заместник министър-председателя по коалиционна политика и държавна администрация Румяна Бъчварова и е резултат на няколко държавни институции, свързани с публичната администрация и информационните технологии.

В портала към момента са включени общо 43 държавни институции, които поддържат публични регистри или публични списъци, макар за някои от тези държавни институции не са качени още данни. Общият брой на набора (регистрите или списъците) данни са 130.

Порталът на публичните регистри в България на ПДИ

Инициативата е първата, но само в рамките на изпълнителната власт. През 2011 г. неправителствената фондация „Програма достъп до информация“ (aip-bg.org) създаде Портал на публичните регистри в България, в който за първи път у нас в удобна за ползване форма са представени общо 635 публични регистри (<http://www.publicregisters.info/>)

).

Интересното е, че в правителственото съобщение за стартирането на Портал за отворени данни на република България е избран като акцент именно списъка с проверените за принадлежност към тоталитарните комунистически служби лица.

„За първи път информацията за принадлежност на лицата към бившата ДС и разузнавателните служби на Българската народна армия се публикува в обобщен вид за всички лица и във формат, позволяващ компютърна обработка, се казва в съобщението на Министерския съвет за стартирането на Портала. Според авторите му това би улеснило значително обработката на данните и извършването на различни видове справки и анализи.

„Изследователите, журналистите, представителите на гражданското общество и всички заинтересовани страни вече ще разполагат с инструмент, който дава възможност за бърз и точен анализ по различни показатели – региони, институции, период, както и за засичане на данните с данни от други регистри”, се казва още съобщението.

Информация, обработена и вече публикувана от Комисията по досиетата

На практика публикуваният в Портала списък на проверените за принадлежност лица е информация, която е обработена и отдавна вече публикувана от самата Комисия по досиетата на нейния сайт (<http://www.comdos.bg/>).

Разликата е, че в Портала на правителството извлечената информация за лицата, проверени за принадлежност, е ограничена до трите имена, място и дата на рождение, дата на проверката, институция, принадлежност (неустановена или установена) и данни за налични материали.

Нещо повече, самата Комисията по досиетата още през 2008 г. е създала на своята електронна страница специална **Търсачка за проверени лица** ([ВИЖ ЛИНК КЪМ](#)

търсачката – ТУК

),
откъдето досега и към момента гражданите и журналистите по бърз, лесен и удобен начин извличат информация за лица с установена или неустановена принадлежност към тоталитарните комунистически служби.

Ограничени показатели за търсене

В настоящата си форма Порталът за отворени данни на република България предлага доста ограничени възможности за търсене за проверените от Комисията по досиетата лица чрез създадените филтри за това, които отново се ограничават до име, дата и място на рождение, институция и т.н.

Причината за това е и ограничената първична информация, заложена за лицата.

Интернет предполага много по-големи възможности за създаването на търсачки, позволяващи на ползвателите на един продукт да извличат селектирана информация, в това чисто и за сътрудниците на тоталитарните служби. За това обаче е необходимо създателите на Портала да познават в конкретния случай закона за досиетата.

Липсва и минимална информация, която да обяснява на ползвателите как информацията за дадено лице може да бъде свързана с други регистри.

Некоректно зададени термини

Очевидно е, че Порталът за отворени данни на република България е подготвен от технически специалисти, които нямат и понятие от терминология на закона за досиетата и сътрудниците, защото са използвани некоректни и подвеждащи етикети като „агенти на Държавна сигурност” при условие, че става въпрос за огромна по обем информация, съдържаща данни, както за лица с установена принадлежност, така и за лица с неустановена принадлежност, като за втората категория данните са значително повече

от първата (с установена принадлежност).

Минимална информация – невъзможен анализ

Твърдението, че публикувания списък с информация за проверените за принадлежност към ДС и разузнавателните служби на БНА „дава възможност за бърз и точен анализ по различни показатели” не се покрива с реалностите.

Едва ли на базата на толкова ограничена информация може да се направи съществен анализ. Задълбочен анализ може да се направи едва след обработването на документите за съответното лице, огласено от Комисията по досиетата като сътрудник. Това става като журналистът или изследователят лично проучи документите в читалнята на Комисията.

Регистърът на сътрудниците на ДС и разузнавателните служби на БНА

Разследващият журналист и основател на desebg.com [Христо Христов](#) стартира през ноември 2014 г.

Регистър на сътрудниците на ДС и разузнавателните служби на БНА

(
agentibg.com

), на който освен обективна и подплатена с документи информация за дейността, структурата и ръководители на ДС и Разузнавателното управление на ДС, видовете секретни сътрудници и процеса на отварянето на архивите на тоталитарните служби в България, се публикуват и вече обработени и проучени досиета на публични фигури, чиято принадлежност е огласена от Комисията по досиета, както и информация за позицията или коментара на самите лица за обявяването им (ако са направени такива изявления).

Публикуването на данните за сътрудниците става в отделен стандартно изработен профил Регистърът предлага и възможности за мащабно селектиране на информацията за сътрудниците чрез над 45 филтри, включително и по заемани

длъжности (по различни институции), както и търсене на щатни или нещатни сътрудници или по отделни управления на ДС.

Освен информацията, извлечена от досиетата, за пълния анализ Христо Христов публикува във всеки профил на сътрудник публична информация за дейността и кариерата на съответното лица след 10 ноември 1989 г. и за заеманите от него публични ръководни постове.

Този подход дава възможност на читателите не само да достигнат до съществената информация от самите архиви на тоталитарните служби, но и да получат обективна информация за позициите и дейността на съответния сътрудник след политическите промени в България.

Още от 2011 г. на **desebg.com** Христо Христов публикува онлайн досиета (пълния набор от документи по всяко едно работно или лично дело на съответния сътрудник) на известни публични фигури. Най-голямата колекция от онлайн досиетата на **desebg.com**

е тази на посланиците (

[виж линка - ТУК](#)

), заемащи действащи постове към 2011 г., когато правителството на ГЕРБ реши да прекрати дотогавашната практика за назначаването на сътрудници на ДС или разузнавателните служби на БНА като посланици и генерални консули.

Непълна база данни за сътрудниците на комунистическите служби

Не на последно място по важност е, че създаденият от правителството Портал за отворени данни на република България не съдържа пълната информация за сътрудниците на тоталитарните комунистически служби, защото е включен списъка само с проверените за принадлежност лица от Комисията по досиетата, която функционира от април 2007 г.

Преди нея функционираха други две Комисии по досиетата – тези с председатели

Богомил Бонев и Методи Андреев, които също са обявявали със съответни решения сътрудници на ДС или Разузнавателното управление на Генералния щаб на БНА.

Така извън кръга на публикувания в Портал за отворени данни на република България списък на проверените лица от Комисията „Костадинов” остават някои сътрудници, обявени от предходните Комисии, които обаче са починали и по тази причина не са обявени от настоящата Комисия.

С невключването на данните от предходните две Комисии по досиетата се променя най-малко един от показателите – кога за първи път е извършена проверката на съответното лица и съответно кога е било неговото публично огласяване.

Тези важни подробности са пропуснати от авторите на Портал за отворени данни. За разлика от тях създателя на Регистъра на сътрудниците на Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА Христо Христов поднася на читателите пълна и изчерпателна информация, съобразена с дейността на всички Комисии по досиетата.